

بررسی میزان رضایت زناشویی در ازدواجهای دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد و دولتی اصفهان

دکتر سید علی سیادت^۱
رضاهمایی^۲

چکیده

این پژوهش به بررسی میزان رضایت زناشویی در ازدواجهای دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد و دولتی اصفهان پرداخته است. به همین منظور علاوه بر سؤال اصلی پژوهش مبتنی بر میزان رضایت زناشویی در ازدواجهای دانشجویی، چهار سال دیگر بر اساس متغیرهای سن، مدت ازدواج و رشته تحصیلی تهیه و پاسخ داده شده است. روش پژوهش توصیفی و جامعه آماری شامل کلیه ازدواجهای دانشجویی در دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد و دانشگاه دولتی اصفهان بود. گروه نمونه شامل ۱۷۵ زوج ازدواج دانشجویی بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری پرسشنامه ۱۱۵ سؤالی رضایت زناشویی انریچ (ENRICH)^۳ بود داده‌ها با استفاده از روشهای آماری T تک نمونه‌ای، تحلیل واریانس تک متغیری و T مقایسه میانگین دو گروه مستقل، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که، زوجهای ازدواج دانشجویی در کلیه مؤلفه‌های رضایت زناشویی، رضایت دارند. تفاوتی بین میزان رضایت زناشویی ازدواجهای دانشجویی در دو دانشگاه اصفهان و آزاد اسلامی شهرکرد وجود نداشت. در میزان رضایت زناشویی به تفکیک رشته تحصیلی و مدت ازدواج در

۱- استادیار گروه علوم تربیتی

۲- مدرس دانشگاه و دبیر کمیته مدیریت و بهره‌وری شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان

ازدواج‌های دانشجویی در دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد تفاوت معناداری مشاهده شد اما در دانشگاه اصفهان تفاوت معناداری مشاهده نشد.

واژه‌های کلیدی

رضایت زناشویی، ازدواج دانشجویی، دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد، دانشگاه اصفهان.

مقدمه

ازدواج سنگ‌بنای خانواده است. ازدواج در کنار تولد و مرگ یکی از سه حادثه مهم زندگی است. تولد بدون اطلاع و اراده مولود اتفاق می‌افتد، مرگ هم تا حدود زیادی خارج از کنترل است. ولی ازدواج در این میان تنها حادثه‌ای است که امکان انتخاب در آن وجود دارد. (ریویس و کامینکس^۱، ۱۹۹۴). ازدواج را از دو جنبه اصلی آن یعنی کیفیت و پایداری قابل بررسی است. کیفیت ازدواج ناظر بر چگونگی شکل‌گیری رابطه زوجها است و پایداری ازدواج، بیانگر حفظ رابطه زوجها در گذر زمان است. عوامل چون اطلاعات فردی و نوعی (تفاوت بین زن و مرد) از یکدیگر، بلوغ، انگیزه‌های ازدواج، شرایط انتخاب همسر و ویژگیهای شخصیتی از عوامل مؤثر در کیفیت ازدواج است. ازدواج حتی اگر با عالیترین کیفیت هم شکل‌گیرد، نمی‌تواند تضمین‌کننده حفظ پایداری و سازگاری آن در گذر زمان باشد (استیفن و برادفورد^۲، ۱۹۸۳).

میانگان^۳ (۱۹۸۲) ازدواجها را از نظر اعتبار به چهار دسته به شرح زیر

بیان می‌کند:

¹ Davies & cummings

² Stephen & bradford

³ Menagan

۱- ازدواجهای عاطفی-هیجانی: در این ازدواجها غلبه با هیجان، احساسات و انگیزه‌های فیزیولوژیک است. معمولاً شخص بدون قید و شرط حاضر به ازدواج می‌شود. در گذر زمان و پس از فروکش کردن عواطف و هیجانات اولیه نقاط ضعف، تفاوتها و ناهنجاریها جلوه می‌کنند و مشکلات زناشویی نمایان می‌گردد.

۲- ازدواجهای عاطفی و منطقی: این نوع ازدواجها بر اساس دوراندیشی، حسابگری و نوعی معامله‌گری انجام می‌شود. عشق و علاقه یا اصلاً مطرح نمی‌شود و یا جایگاه چندانی ندارد. حسابگریهای مادی، مصالح خانوادگی و اجتماعی، پست، مقام و شغل اساس انتخاب است.

۳- ازدواجهای اجباری-ناخواسته: این نوع ازدواجها بی‌میلی، بی‌احساسی و دلسردی است. در چنین حالتی ازدواج را نه تاوان هیجانات و انگیزه‌های دوران جوانی خود می‌دانند و نه دلیل منطقی برای پذیرش یا ادامه آن می‌یابند.

۴- ازدواج عاطفی-عقلانی: در این نوع ازدواجها کشمکشهای فطری و انگیزشی است که موجب ازدواج می‌گردد و زوجها با عقل و منطق اقدام به تشکیل زندگی می‌کنند. این نوع ازدواجها دارای سلامت روانی است. زوجها برای ناملايمات و سختیهای زندگی مشترک از عقل و منطق خود کمک می‌گیرند و انتخابها اصولی و با دقت و تأمل صورت می‌گیرد. عاطفه، عشق تداوم تداوم آن را افزایش می‌دهد در این حالت زن و شوهرها در فراز و نشیبهای زندگی هم عشق و هم عقل را وسیله حل مسائل می‌دانند.

بنابراین ازدواجی که از روی عقل و عاطفه صورت گیرد می‌تواند، به اهداف ازدواج سوق پیدا کند.

- در ازدواج هدفها و نیازهای بیشماری باید تأمین گردد. گری و بوروکس^۱ (۱۹۸۲) مهمترین هدفهای ازدواج را به شرح زیر بیان می‌کنند:
- ۱- نیل به آرامش و سکون: مهمترین نیازی که با ازدواج تأمین می‌شود نیاز به آرامش و سکون، موجب امنیت و آسودگی می‌گردد. وجود آرامش و امنیت موجب پایداری زندگی می‌گردد.
 - ۲- تأمین نیازهای جنسی: انسان دارای مجموعه از نیازها و غرایز است که عدم ارضاء یا نقض در هر کدام از این غرایز موجب تزلزل در شخصیت می‌شود. نیازهای جنسی یکی از نیرومندترین غرایز انسان است که بر اثر ازدواج این نیاز در مسیر سالم و طبیعی ارضاء می‌شود و زن و مرد را از انحراف مصون می‌دارد.
 - ۳- بقای نسل: این مسأله یکی دیگر از اهداف ازدواج است. بقای نسل برای هر زندگی لازم است زیرا فرزندان موجب شادی زندگی می‌گردند. در این میان تربیت آنان بسیار حائز اهمیت است.
 - ۴- تکامل انسان: ازدواج یکی از راههای رشد و کمال انسان است. در زندگی زناشویی، زن و مرد از تشویقها، رهنمودها، حمایتها و کمکهای یکدیگر بهره‌مند می‌گردند و در برخورد با مسائل و مشکلات زندگی از تعاون و همکاری همسر خویش استمداد می‌جویند.
 - ۵- آرامش و امنیت اجتماعی: ازدواج می‌تواند از بسیاری از انحرافات اجتماعی جلوگیری کند. عدم انحرافات اجتماعی و بدنبال آن آسیبهای اجتماعی موجب آرامش و امنیت جامعه می‌گردد.

بنابراین هر ازدواجی باید بتواند به اهداف مذکور برسد اما برای رسیدن به این اهداف، ازدواج باید ویژگی‌های لازم را داشته باشد. در این ارتباط، اورتنیر و باون^۱ (۱۹۸۳) چهار ویژگی را به شرح ذیل برای این ازدواج لازم می‌دانند.

۱- رشد جسمانی: در این زمینه تنها نباید ارتباط و همبستگی ابعاد گوناگون رشد را در نظر گرفت. بلکه رابطه رشد جسمانی با عوامل روان‌شناختی حائز اهمیت است. هر گونه انحراف از الگوهای بهنجار رشد جسمانی آثار عمیق روانی بر جای می‌گذارد و می‌تواند علت اصلی مشکلات رفتاری در فرد باشد.

۲- رشد عقلی: عبارت است از مجموعه فعالیت‌های فرد که به ادراک، فهم، تشکیل مفاهیم، بررسی معانی، تفکر، تعقل، پیش‌بینی، استنتاج، برنامه‌ریزی، تعیین هدف، انتخاب راهبردهای رسیدن به هدف و به اقدام حل مسأله می‌انجامد. اندیشه و نگرش فرد نسبت به زندگی جنبه عقلانی شخصیت فرد است.

۳- رشد عاطفی: انسان موجودی چند بعدی و در عین حال بسیار پیچیده است. کمال انسان با وجود دو متغیر هوشبهر و هوش عاطفی (هیجانی) می‌تواند فراهم گردد. انسان به کمک عقل و عاطفه راه تعالی و تکامل را طی می‌کند فرد برخوردار از رشد عاطفی مهار احساسات منفی و مثبت خود را در دست دارد و به راحتی می‌تواند ارتباط سالم با دیگران برقرار کند.

۴- رشد اجتماعی: رشد اجتماعی انسان از چهار جنبه، خانواده، مدرسه، شغل و دوستان، قابل ارزیابی و بررسی است. فردی که از هوش عاطفی بالایی برخوردار باشد از رشد اجتماعی مناسبی نیز برخوردار است. بنابراین، روابط اجتماعی را بهتر درک می‌کند و به حقوق دیگران احترام می‌گذارد.

بنابراین، چهار ویژگی مذکور می‌تواند رضایت زناشویی را تضمین کند. وروف و همکاران (۲۰۰۰)، در تعریف رضایت زناشویی می‌گویند، انطباق

1- Orther & bown

رفتارهای زناشویی زوجها با یکدیگر و وجود تفاهم و همدلی و عشق بین آنها است. به عبارت دیگر، رضایت زناشویی وجود یک رابطه دوستانه همراه با منطق، تفاهم، درک یکدیگر، ارضای نیازهای مادی و معنوی مرد و زن است.

متأسفانه یکی از معضلات و مشکلات جامعه کنونی ما بالا رفتن سن ازدواج و آمار بالای طلاق است. از اقداماتی که در پاسخ به معضل افزایش سن ازدواج و کاهش تمایل به ازدواج، به خصوص در دانشجویان دانشگاه‌ها، انجام شده است، برگزاری جشنهای ازدواج دانشجویی است. یکی از اهداف برگزارکنندگان و طراحان این جشنها، ترغیب دانشجویان به ازدواج از طریق ازدواج آسان و بدون تشریفات و همچنین تسهیل فرآیند کلی ازدواج و فرهنگ سازی در جامعه برای تسهیل ازدواج در خانواده‌ها است.

نخستین جشن ازدواج دانشجویی در زمستان ۱۳۷۶ با ابتکار نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه شهید بهشتی و با شرکت ۶۰ زوج از دانشجویان این دانشگاه برگزار شد. زمستان سال بعد (۱۳۷۷) این جشنها در مقیاسی وسیعتر و با حضور ۲۰۰ زوج در دانشگاه شهید بهشتی برگزار شد.

مشارکت فعال رسانه ملی کشور در انعکاس این جشن، توجه اقشار مختلف مردم را به این مسأله جلب کرد. در سال ۱۳۷۸ تعدادی از دانشگاه‌های کشور در شهرهای مختلف اقدام به برگزاری این جشنها نمودند و جشن ازدواج یک هزار زوج دانشجو از ۱۳ دانشگاه در شهر تهران و با مدیریت نهاد نمایندگی دانشگاه شهید بهشتی برگزار شد. در سال ۱۳۷۹ نهاد مرکزی نمایندگان مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها با تشکیل ستادی مسئولیت برگزاری این جشنها را در سراسر کشور بر عهده گرفت. بدین ترتیب با گسترش ابعاد کمی و کیفی جشنهای ازدواج دانشجویی، این جشنها عملاً به یک پروژه ملی در بخش برنامه‌های فرهنگی-اجتماعی کشور تبدیل شد.

با توجه به این که دانشجویان دختر و پسر طی چند سال دوران تحصیل در کنار یکدیگر بهتر بتوانند همدیگر را بشناسند، بنابراین باید در زندگی زناشویی به علت شناخت قبلی همدیگر رضایت بیشتری را داشته باشند. در همین ارتباط این موضوع پیش می‌آید که آیا زوجهای ازدواج دانشجویی از میزان رضایت زناشویی بالاتری برخوردار هستند؟ این پژوهش با هدف بررسی میزان رضایت زناشویی در ازدواجهای دانشجویی طرح ریزی شده است. به همین منظور سه سؤال پژوهشی تهیه و به آن پاسخ داده شد.

- ۱- میزان رضایت زناشویی در ازدواجهای دانشجویی چقدر است؟
- ۲- میزان رضایت زناشویی در ازدواجهای دانشجویی به تفکیک در دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد و دانشگاه دولتی اصفهان چقدر است؟
- ۳- آیا میزان رضایت زناشویی در ازدواجهای دانشجویی به تفکیک محل تحصیل، مدت ازدواج، رشته تحصیلی و سن متفاوت است؟

روش

روش پژوهش، توصیفی و جامعه مورد بررسی شامل کلیه ازدواجهای دانشجویی در سطح دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد و دولتی اصفهان طی سالهای ۱۳۷۸ تا ۳۸۲ بوده است. نمونه آماری برآورد شده با بهره‌گیری از فرمولهای برآورد نمونه، ۱۵۰ زوج ازدواج دانشجویی بودند. این ازدواجها در دفتر نهاد نمایندگی ولی فقیه در دو دانشگاه ثبت شده و بر همین اساس با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده با استناد به دفاتر ثبت ازدواج در نهاد نمایندگی ولی فقیه دو دانشگاه، زوجها به طور تصادفی انتخاب شدند.

ابزار اندازه‌گیری پرسشنامه ۱۱۵ سؤالی رضایت زناشویی انریچ (ENRICH) بود این پرسشنامه دارای دوازده مؤلفه تحریف آرمانی، رضایت زناشویی، مسایل شخصیتی، ارتباط، حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیتهای اوقات

فراغت، رابطه جنسی، شیوه های فرزندپروری، دوستان، نقشهای مساوات طلبی و جهت گیری مذهبی می باشد. ناپیر^۱ (۲۰۰۰) ضریب پایایی مؤلفه‌های پرسشنامه را بین ۰/۷۱ تا ۰/۸۹ گزارش نمود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های حال از پرسشنامه از روشهای آماری T تک نمونه‌ای، T مقایسه میانگین دو گروه مستقل و تحلیل واریانس تک متغیری استفاده شد.

یافته‌ها

در این قسمت داده‌های حاصل از ابزار پژوهش در جداول شماره ۱ تا ۷ آورده شده است.

جدول شماره ۱ نتایج آزمون T تک نمونه‌ای مقایسه مؤلفه‌های پرسشنامه رضایت زناشویی دانشجویان با نمره ملاک

مؤلفه	شاخصهای آماری	نمره ملاک	میانگین	انحراف معیار	T	سطح معناداری
تحریف آماری	۲	۲/۳۶	۳/۹۷	۹/۵۲	۰/۰۰۱	
رضایت زناشویی	۲	۲	۴/۸۶	۱۱/۷۷	۰/۰۰۱	
مسائل شخصیتی	۲	۲/۶۴	۲/۵۱	۹/۰۴	۰/۰۰۱	
ارتباط زناشویی	۲	۳	۳/۱۱	۱۱/۶۴	۰/۰۰۱	
حل تعارضات زناشویی	۲	۳/۱۵	۳/۷۸	۱۱/۷۸	۰/۰۰۱	
مدیریت مالی	۲	۲/۷۵	۲/۵۲	۸/۵۶	۰/۰۰۱	
تفاهم در اوقات فراغت	۲	۳/۲	۳/۷۹	۱۲/۰۴	۰/۰۰۱	
رابطه جنسی	۲	۲/۸۰	۴/۱۱	۷/۷۹	۰/۰۰۱	
خانواده و دوستان	۲	۲/۷۲	۳/۱۸	۷/۷۱	۰/۰۰۱	
نقشهای مساوات طلبی	۲	۲/۶	۲/۹۱	۸/۴۶	۰/۰۰۱	
جهت گیری مذهبی	۲	۲/۴۰	۳/۲۰	۴/۵۴	۰/۰۰۱	
فرزند پروری	۲	۲/۴۰	۲/۹۰	۲/۵۹	۰/۰۲	

طبق نتایج جدول شماره یک، میانگین کلیه مؤلفه‌های رضایت زناشویی بالاتر از نمره ملاک است. بنابراین در ازدواج‌های دانشجویی، زوجها از ازدواج و زندگی مشترک خود رضایت دارند. میزان رضایت آنها در مؤلفه‌های تحریف آرمانی، حل تعارضات زناشویی، تفاهم در اوقات فراغت، رضایت زناشویی، ارتباط زناشویی بالاتر از دیگر مؤلفه‌های رضایت زناشویی بوده است.

جدول شماره ۲ نتایج آزمون T تک نمونه‌ای، قایسه میانگین مؤلفه‌های مختلف پرسشنامه رضایت زناشویی با نمره ملاک در ازدواج‌های دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد

شاخصهای آماری مؤلفه	نمره ملاک	میانگین	انحراف معیار	T	سطح معناداری
تحریف آماری	۲	۲/۱۶	۲/۱۹	۹/۰۴	۰/۰۰۱
رضایت زناشویی	۲	۲/۹۸	۲/۱۶	۱۱	۰/۰۰۱
مسائل شخصیتی	۲	۲/۴۲	۲/۹۲	۹/۱۶	۰/۰۰۱
ارتباط زناشویی	۲	۲/۱۱	۲/۹	۱۱/۶۴	۰/۰۰۱
حل تعارضات زناشویی	۲	۲/۱۴	۲/۹۸	۱۰/۹۲	۰/۰۰۱
مدیریت مالی	۲	۲/۶۰	۲/۱۴	۸/۱۰	۰/۰۰۱
تفاهم در اوقات فراغت	۲	۲/۹۹	۲/۱۵	۱۱/۴۸	۰/۰۰۱
رابطه جنسی	۲	۲/۴۵	۲/۱۶	۷/۹۲	۰/۰۰۱
خانواده و دوستان	۲	۲/۷۳	۲/۹۴	۷/۱۶	۰/۰۰۱
نقش‌های مساوات طلبی	۲	۲/۲۰	۲/۴۸	۴/۱۶	۰/۰۰۱
جهت‌گیری مذهبی	۲	۲/۷۲	۳	۸/۴۸	۰/۰۰۱
فرزند پروری	۲	۲/۱۱	۲/۴۴	۲/۴۰	۰/۰۵

طبق نتایج جدول شماره دو، میانگین کلیه مؤلفه‌های رضایت زناشویی بالاتر از نمره ملاک است. بنابراین در ازدواج‌های دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد، زوجها از ازدواج و زندگی مشترک خود رضایت دارند. میزان رضایت

آنها در مؤلفه‌های تحریف آمارنی، حل تعارض زناشویی و ارتباطات زناشویی بالاتر از دیگر مؤلفه‌های رضایت زناشویی بوده است.

جدول شماره ۳ نتایج آزمون T تک نمونه‌ای، مقایسه میانگین مؤلفه‌های مختلف پرسشنامه رضایت زناشویی با نمره ملاک در ازدواج‌های دانشجویی دانشگاه دولتی اصفهان

شاخصهای آماری / مؤلفه	نمره ملاک	میانگین	انحراف معیار	T	سطح معناداری
تحریف آماری	۲	۳/۲۰	۳/۷۰	۹/۱۴	۰/۰۰۱
رضایت زناشویی	۲	۳/۰۱	۴/۳۶	۱۱/۴۴	۰/۰۰۱
مسائل شخصیتی	۲	۲/۶۹	۴/۴۴	۹/۱۴	۰/۰۰۱
ارتباط زناشویی	۲	۳/۰۴	۳/۱۶	۱۱	۰/۰۰۱
حل تعارضات زناشویی	۲	۳/۰۱	۳/۴۴	۱۱/۴۴	۰/۰۰۱
مدیریت مالی	۲	۳/۱۷	۲/۴۹	۸/۵۴	۰/۰۰۱
تفاهم در اوقات فراغت	۲	۳	۳/۶۰	۱۲/۹۱	۰/۰۰۱
رابطه جنسی	۲	۲/۴۴	۷۴/۲	۷/۱۶	۰/۰۰۱
خانواده و دوستان	۲	۲/۱۴	۳/۱۴	۷/۶۴	۰/۰۰۱
نقشهای مساوات طلبی	۲	۲/۴۴	۳/۱۶	۹/۵۴	۰/۰۰۱
جهت گیری مذهبی	۲	۲/۵۴	۳/۱۱	۸/۱۶	۰/۰۰۱
فرزند پروری	۲	۳/۲۳	۲/۵۸	۳/۱۶	۰/۰۰۴

طبق نتایج جدول شماره سه، میانگین کلیه مؤلفه‌های رضایت زناشویی بالاتر از نمره ملاک است. بنابراین، در ازدواج‌های دانشجویی دانشگاه دولتی اصفهان، زوجها از ازدواج و زندگی مشترک خود رضایت دارند. میزان رضایت آنها در مؤلفه‌های تحریف آمارنی، ارتباط زناشویی، حل تعارضات زناشویی و تفاهم در اوقات فراغت بالاتر از دیگر مؤلفه‌های رضایت زناشویی بوده است.

جدول شماره ۴ نتایج آزمون T مستقل مقایسه میانگین میزان رضایت زناشویی در ازدواجهای دانشجویی به تفکیک محل تحصیل

شاخص آماری محل تحصیل	میانگین	انحراف معیار	درجه آزادی	T	F	سطح معناداری
آزاد اسلامی شهر	۲۲/۹۶	۴/۰۸	۱۴۸	۶	۴/۱۰	۰/۲۹
دولتی اصفهان	۲۴/۶۸	۴/۷۷				

طبق نتایج جدول چهار، T مشاهده شد در سطح $P \leq 0/05$ تفاوت معناداری را بین میزان رضایت زناشویی در ازدواجهای دانشجویی دو دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد و دولتی اصفهان نشان نمی‌دهد. به عبارت دیگر، میزان رضایت زناشویی در ازدواجهای دانشجویی، دانشجویان دو دانشگاه یکسان می‌باشند.

جدول شماره ۵ نتایج آزمون تحلیل واریانس تک متغیری، میزان رضایت زناشویی در ازدواجهای دانشجویی به تفکیک مدت ازدواج

محل تحصیل	شاخص آماری مدت ازدواج	میانگین	انحراف معیار	درجه آزادی	F	سطح معناداری
دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد	۲سال-۶ماه	۲۴/۳۶	۴/۹۱	۲	۰/۹۲	۰/۴۱
	۲-۳/۶ سال	۲۵/۲۷	۴/۳۱			
	۳/۷-۷ سال	۲۲/۷۱	۵/۱۸			
دانشگاه دولتی اصفهان	۲سال-۶ماه	۲۲/۱۶	۴/۱۴	۲	۱/۱۶	۰/۸۲
	۲-۶/۳ سال	۲۴	۳/۹۲			
	۳/۷-۵ سال	۲۳	۴/۹۸			

طبق نتایج جدول پنج، f مشاهده شد در سطح $P \leq 0/05$ تفاوت معناداری را بین میزان رضایت زناشویی در ازدواجهای دانشجویی بر اساس مدت ازدواج زوجها در دو دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد و دولتی اصفهان نشان نمی‌دهد. به

عبارت دیگر، میزان رضایت از زندگی زناشویی در ازدواج‌های دانشجویی با در نظر گرفتن مدت ازدواج در بین دانشجویان یکسان می‌باشد.

جدول شماره ۶ نتایج آزمون تحلیل واریانس تک متغیری، میزان رضایت زناشویی در ازدواج‌های دانشجویی به تفکیک رشته تحصیلی

محل تحصیل	شاخص آماری رشته تحصیلی	میانگین	انحراف معیار	درجه آزادی	F	سطح معناداری
دانشگاه آزاد اسلامی شهر کرد	فنی	۲۲/۳۳	۴/۵۹	۲	۳/۴۳	۰/۳۷
	پزشکی	۲۲/۲۶	۳/۳۳			
	انسانی	۲۰/۷۷	۴/۱۹			
دانشگاه دولتی اصفهان	فنی	۲۴/۹۸	۴/۱۹	۲	۴/۴۳	۰/۲۹
	پزشکی	۲۱/۴۴	۴/۳۳			
	انسانی	۲۵/۳۳	۳/۹۲			

طبق نتایج جدول ۶، f مشاهده شد در سطح $P \leq 0/05$ تفاوت معناداری را بین میزان رضایت زناشویی در ازدواج‌های دانشجویی بر اساس رشته تحصیلی زوجها در دو دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد و دولتی اصفهان نشان نمی‌دهد. به عبارت دیگر، میزان رضایت از زندگی زناشویی در ازدواج‌های دانشجویی در دانشجویان رشته‌های مختلف یکسان می‌باشد.

پرتال جامع علوم انسانی

جدول شماره ۷ نتایج آزمون تحلیل واریانس تک متغیری، میزان رضایت زناشویی در ازدواج‌های دانشجویی به تفکیک سن

محل تحصیل	شاخص آماری سن	میانگین	انحراف معیار	درجه آزادی	F	سطح معناداری
دانشگاه آزاد اسلامی شهر کرد	۱۸-۲۲ سال	۲۳/۹۲	۴/۵۶	۳	۴/۳۸	/۰۱
	۲۲-۲۷ سال	۲۷/۲۷	۳/۹۶			
	۲۸-۳۲ سال	۲۱/۷۶	۳/۷۶			
	۳۳-۳۷ سال	۲۰/۱۴	۵/۰۲			
دانشگاه دولتی اصفهان	۱۸-۲۲ سال	۲۷/۳۳	۴/۱۶	۳	۵/۴۴	/۰۵۴
	۲۲-۲۷ سال	۲۶/۱۹	۴/۹			
	۲۸-۳۲ سال	۲۴/۴۶	۳/۶۶			
	۳۳-۳۷ سال	۲۴/۱۹	۴/۱۹			

طبق نتایج جدول هفت، f مشاهده شد در سطح $P \leq 0.05$ تفاوت معناداری را بین میزان رضایت زناشویی در ازدواج‌های دانشجویی بر اساس سن زوجها در دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد نشان میدهد در حالی که در ازدواج‌های دانشجویی دانشجویان دانشگاه دولتی اصفهان بر اساس سن تفاوت معناداری مشاهده نمی‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

اولسن^۱ و همکاران (۱۹۸۹) معتقدند، بیشتر مشکلاتی که افراد دارند یا از خانواده و اوضاع داخلی آن شروع می‌شود و یا به خانواده ختم می‌شود. مطالعات نشان می‌دهد عدم رضایت از زندگی زناشویی بیش از هر مشکل دیگری ارجاع جهت دریافت مراقبت‌های بهداشت روانی بوده است. زندگی مشترک همراه با آرامش، تفاهم و عشق موجب سلامت روان افراد و به تبع سلامت روان جامعه

1- Olson

می‌گردد، بنابراین در این زمینه باید راهکارهای اساسی طراحی گردد. نهاد نمایندگی رهبری در دانشگاه‌ها با یک اقدام منطقی در طی چندین سال گذشته، مراسم ازدواجهای دانشجویی را به صورت ساده و بدور از تشریفات اجرا نموده است. پژوهش حاضر نیز به بررسی رضایت زناشویی در ازدواجهای دانشجویی پرداخته است که یافته‌ها نشان می‌دهد زوجهای ازدواج دانشجویی در کلیه مؤلفه‌های مورد بررسی رضایت دارند. بالاترین میزان رضایت در مؤلفه تحریف آرمانی مشاهده می‌شود که کاتلر^۱ (۱۹۸۵) در این زمینه معتقد است: زوجهایی که در تحریف آرمانی رضایت دارند، نشان میدهد که از پیامهایی که به صورت کلامی و غیرکلامی بین آنها رد و بدل می‌شود رضایت دارند و تأثیر این ارتباط را در زندگی مشترک درک نموده‌اند.

وجود رضایت در کلیه مؤلفه‌های زندگی زناشویی می‌تواند ناشی از مدت زمانی باشد که دانشجویان در طی سالهای تحصیل در کنار یکدیگر بوده‌اند و توانسته‌اند به شناخت نسبی نسبت به یکدیگر دست یابند. بالا بودن میانگین در مؤلفه حل تعارضات زناشویی (همانند مؤلفه تحریف آرمانی) یکی از نشانه شناخت زوجها از یکدیگر است. لوی و اولسن^۲ (۱۹۹۳) در این زمینه معتقد است که وقتی زن و مرد در حل تعارضات زناشویی موفق هستند که در همه کانالهای ارتباطی (بینایی و صوتی) از کلمات خنثی و پیامهای مثبت استفاده کنند و این شناخت نسبی زن و مرد از ویژگی‌های یکدیگر را نشان می‌دهد.

در ارتباط با میزان رضایت زناشویی و مدت ازدواج، نتایج نشان می‌دهد که از نظر آماری تفاوت معناداری بین میزان رضایت زناشویی و مدت ازدواج وجود ندارد اما با بررسی سیر میانگین‌ها می‌توان نتیجه گرفت که هر چه قدر از زمان ازدواج گذشته، میزان رضایت کاهش یافته است. تحقیقات روانشناختی نشان

^۱ Kotlar

^۲ LAVEE & Olson

میدهد که عواملی از قبیل از دست دادن استقلال، احساس کنترل شدن، منازعه قدرت و همچنین نداشتن مهارت‌های زناشویی می‌تواند در شروع زندگی فضای خانه را متشنج نموده و موجبات افت رضایت زناشویی را نسبت به دوره‌های بعدی فراهم کند (وروف و همکاران، ۲۰۰۰). منحنی افت رضایت زناشویی و به تبع منحنی افزایش تنش زوج‌ها با فرارسیدن چهارمین سال زندگی متوقف و معکوس می‌گردد. (ناپیر، ۲۰۰۰) نتایج پژوهش حاضر، با مطالب ذکر شده یکسان نمی‌باشد زیرا هر چند تفاوت معناداری بین مدت زمانهای ازدواج مشاهده نشد اما سیر میانگین‌ها با گذشت زمان کاهش یافته است.

یافته‌های مربوط به میزان رضایت زناشویی و رشته تحصیلی نیز تفاوت معناداری را نشان نمی‌دهد و میزان رضایت زناشویی ازدواج‌های دانشجویی زوج‌های رشته‌های مختلف از نظر آماری یکسان بوده است. همچنین یافته‌ها بر اساس سن نیز در ازدواج‌های دانشجویی دانشجویان دانشگاه دولتی اصفهان تفاوت معناداری را نشان نمی‌دهد اما در دانشگاه آزاد اسلامی شهرکرد تفاوت معناداری مشاهده می‌گردد. بررسی میانگین‌ها نشان می‌دهد که با افزایش سن میزان رضایت زناشویی کاهش یافته است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پژوهش‌های تربیتی
 پژوهشگاه علوم انسانی

کتابنامه

- davies. P.T & cuimmings, E.M. (1994). Marital conflict and adjustment: an emotional security hpyothesis. psychological bulletin, 116, 387-411.
- Gray, L. & burks, N. (1983). Stayer function in marriage. psychological bulletin , 93, 15-22.
- kotlar, s. (1985). Expressive marital roles sociology. social research, 64, 115-129.
- Lavee, y. & Ison, D.H. (1993). Savan types of marriage: empirical typology based on enrich. journal of marital and family tneray, 19(4), 325-340.
- menagan, E. (1982). Measuring Ciping effetiveness apanelanalysis of marital problams coping efforts. journal of health a social behavior, 23, 38-49.
- napier, A.Y. (2000). Making a marriage. In W.C. nichols, M.A. pace-Nichols, D.S. becavar & A. naper(eds). Handbook of famihy development and intervention , pp. 145-170. newyork: john wiley.
- Olson, D.H. mceubbin, H.I. barnes, H.L. muxen, M.G, Larsen . A.s. and wilson, M,A.
- Orthner, D& Bown, G. (1983). Sexrole congruency & martial Quality, Journal of Marriage the family, 48, 79-90.
- Stephen, J. M & Bradford, B. (1983). Ageat Marriage. Journal of Marring the family. 45-78-88.
- Weroff, J. & young, A. & coon, H,M. (200). The early years of marriage. Boston: AltyhBacon.